

POSTANOWIENIE

20 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 20 marca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa W. M.
przeciwko C. spółce akcyjnej w W.
o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne,
na skutek skargi kasacyjnej W. M.
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z 22 marca 2022 r., XXIII Ga 2097/19,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód W. M. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 22 marca 2022 r., wydanego w sprawie przeciwko C. S.A. z siedzibą w W. o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne.

Powód uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania okolicznością przyjęcia przez sąd II instancji ustaleń faktycznych sądu I instancji za własne oraz wskazał na konieczność przytoczenia w całości stanowiska i argumentacji przedstawionych w uzasadnieniu zarzutów skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być zatem wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a do spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Każdy z tych etapów postępowania kasacyjnego prowadzony jest w odmiennym składzie Sądu Najwyższego, ocena zasadności przyjęcia skargi do rozpoznania w składzie jednoosobowym, zaś merytoryczne rozpoznanie skargi w składzie trzosobowym (zob. np. postanowienia SN z 25 stycznia 2024 r., I CSK 3816/23; z 17 stycznia 2024 r., I CSK 4246/23 oraz z 25 października 2023 r., I CSK 3247/23).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno zostać oparte o jedną z przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Każda z nich z kolei wymaga przytoczenia ustalonych w orzecznictwie elementów koniecznych do wykazania, iż wskazana przyczyna przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania występuje w danej sprawie.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13). Istotne zagadnienie prawne należy zatem postawić w sposób

ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14).

Natomiast powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię wyraźnie wskazanego przepisu prawa, którego treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wyводу, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni wskazanego przepisu (zob. postanowienia SN z 20 grudnia 2023 r., I CSK 6296/22; z 6 grudnia 2023 r., I CSK 620/23; z 25 października 2023 r., I CSK 2968/23 oraz z 19 września 2023 r., I CSK 4824/22).

Z kolei przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Skarżący powinien uzasadnić tę oczywistość, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. (zob. np. postanowienia SN z 11 stycznia

2022 r., II USK 384/21; z 22 grudnia 2021 r., II CSK 390/21; z 31 maja 2021 r., III CSK 152/20; z 13 maja 2021, III USK 103/21 oraz z 9 marca 2021 r., IV CSK 412/20).

W niniejszej sprawie skarżący nie powoływał się na nieważność postępowania, Sąd Najwyższy nie dostrzegł też znamion tej przesłanki z urzędu.

Skarżący nie uzasadnił wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w wymagany prawem sposób. Nie wskazał, ani nie uzasadnił żadnej z czterech możliwych przyczyn przyjęcia skargi do rozpoznania. Co więcej, wywód przedstawiony jako uzasadnienie tego wniosku został oparty o niedopuszczalną na mocy art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. polemikę z ustaleniami stanu faktycznego i oceną dowodów przeprowadzoną przez sądy powszechne rozpoznające sprawę. W polskim modelu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest bowiem jedynie „sądem prawa”, nie zaś „sądem faktu”.

Na koniec należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, w modelu apelacji pełnej obowiązującym w polskim prawie procesu cywilnego przyjęcie ustaleń sądu pierwszej instancji przez sąd odwoławczy za własne jest skutkiem przeanalizowania całego materiału sprawy, na który, wedle art. 382 k.p.c. składają się zarówno ustalenia poczynione przez sąd pierwszej instancji, jak i ustalenia własne sądu odwoławczego – o ile sąd ten przeprowadzał uzupełniające postępowanie dowodowe. Obowiązek orzekania z uwzględnieniem materiału dowodowego zgromadzonego przed sądem pierwszej instancji nie jest równoznaczny z faktem bezkrytycznego przyjęcia wpływających z niego ustaleń przez sąd odwoławczy. Przeciwnie, sąd rozpoznający apelację ma obowiązek powtórnej oceny całości sprawy. Po dokonaniu takiej analizy sąd odwoławczy może podjąć decyzję o konieczności uzupełnienia materiału dowodowego bądź też podzielić zdanie sądu pierwszej instancji co do oceny materiału już zebranego. W tym drugim przypadku w tekście uzasadnienia używa się sformułowania o „przyjęciu ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji za własne” (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 21 marca 2019 r., II CSK 62/18). Sformułowanie to oznacza zatem w języku prawniczym, że Sąd drugiej instancji powtórnie oceniając całość materiału dowodowego zgromadzonego z sprawie, doszedł do wniosków zbieżnych

z wnioskami poczynionymi już wcześniej przez sąd pierwszej instancji i używa się go w celu uniknięcia zbędnych powtórzeń.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

[SOP]

(r.g.)